

45 שנה
גאלרון
אזנה פור
לילדים ולנוער

אפקט הכרכר

מחזה: יפעת זנדני-צפריר ורועי שגב בימוי: רועי שגב

תפאורה: שני טור תלבושות: רוני וילוז'ני מוסיקה: בן זיידמן תאורה: יעקב סליב
צילום ועריכת וידאו: אופק בריסקר אביזרים: נרקיס אלבה ע. במאי: עופר שחורי

משתתפים: יורם יוספסברג, יואב דונט, בן אדם, עדי גילת, כרמל קנדל, ניר שטראוס
שחקנים מצולמים: תקוה עזיז, בועז קונפורטי, שלומית ארנון בר-לב, שרון ליפקינד, אייל אלטוויל,

לרה אקסלרוד, שחף בריסקר, דני בילינסון, רולי יקואל

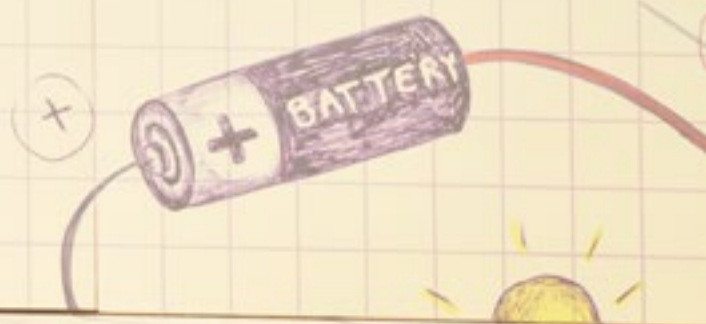
לקראת הצפייה בהצגה

אנו ממליצים לקרוא בפני התלמידים תיאור קצר של העלילה

לכיתת המדעים שבה לומדים יהלי וחבריו מגיע מורה מחליף בעל אישיות ייחודית ומסקרנת. המורה מסביר על תופעת "אפקט הפרפר" ומבקש שכל אחד יביא דוגמאות משלו לתופעה. יהלי, שגר עם אמו בדוחק וקשיים כלכליים, חוזר למחרת לכיתה עם רעיון שבמרכזו עשיית מעשה טוב קטן אחד יכול להתגלגל בהמשך הדרך לגל עצום של עשיית טוב והפיכת העולם שבו אנו חיים למקום טוב יותר. נדב, חברו לכיתה, צוחק על הרעיון ומבטל אותו, ובנוסף גם מחליט שהמורה החדש הוא בכלל סוג של מרגל שעוסק בהוראה רק ככיסוי. יהלי עושה מעשה טוב ראשון ומנסה להאמין בכוחו ליצור שרשרת של מעשים טובים, אך נראה שהכל הולך נגדו: אף אחד לא משתף פעולה עם הרעיון, חבריו יוצאים במסע להכפשת שמו של המורה, המצב בבית מתדרדר, והכל נראה אבוד. אבל בינתיים מישהו, איפשהו, מתישהו, בכל זאת המשיך את השרשרת...

נושאים שההצגה מעלה

- ★ התמודדות עם מצוקה אישית
- ★ חברות ונאמנות
- ★ ההכרה בטעות והצורך לתקן אותה
- ★ תיקון טעות על ידי יצירת חוויה מתקנת
- ★ עשיית מעשים טובים
- ★ אמון וחשד
- ★ אופטימיות מכוונת לעשייה חיובית
- ★ אמונה בטוב שבאדם

אפקט הפרפר

אפקט הפרפר הוא ביטוי הממחיש מצב לפיו שינויים קטנים בתנאי ההתחלה של מערכת דינאמית עשויים לגרום לשינויים גדולים בהתנהגות המערכת בטווח הזמן הארוך. הביטוי "אפקט הפרפר" מייצג מקרה פרטי בו משק כנפיים של פרפר עשוי ליצור שינויים קטנים באטמוספירה שבסופו של דבר יגרמו להופעת סופת טורנדו (או ימנעו את הופעתה). הכנפיים המתנופפות מייצגות שינוי קטן בתנאי ההתחלה של המערכת, שגורם שרשרת מאורעות המובילים לתופעה בקנה מידה גדול. אם הפרפר לא היה מנפנף בכנפיו, ייתכן ומסלול המערכת היה שונה במידה ניכרת.

אני ואתה נשנה את העולם

יהלי, גיבור ההצגה, מאמין שמעשה טוב אחד יכול לשנות את העולם. הוא מרגיש שאם הוא יעזור למישהו אחר, ובתמורה אותו אדם יעזור למישהו נוסף, עד שתיווצר שרשרת של מעשים טובים, נגיע אולי למצב של עולם שהוא יותר נעים ומזמין לחיות בו.

האם לדעתכם זה באמת אפשרי? ?

יש לכם רעיונות אחרים כיצד לשפר את החיים סביבנו? ?

האם קומץ של אנשים יכול באמת לגרום לשינויים גדולים? ?

במסגרת הרעיון הזה, יהלי טוען שיש לעשות מעשה טוב ללא תמורה. כלומר, התמורה של האדם שעזרת לו תהיה בכך שהוא יעזור לאדם אחר.

האם אתם עוזרים לאנשים אחרים ביום יום? ?

האם אתם מצפים לתמורה בכל פעם שאתם עוזרים למישהו? ?

האם יש לנו קושי בלעזור בלי לקבל כלום בתמורה? האם אנו באופן טבעי ?

תמיד מצפים או מעדיפים לקבל תמורה על מעשינו?

איך תזהו מרגל

בהצגה 'אפקט הפרפר' חבורת הילדים מתחקה אחר עקבותיו של המורה החדש, במחשבה שהוא מרגל. הם רוצים לאסוף ראיות שיפלילו אותו. בספרות הילדים, בהצגות ובסרטים כמו 'שמונה בעקבות אחד', 'חסמ"בה' או 'השביעייה הסודית' חבורות ילדים שונות מנסות לתפוס מרגלים.

מה לדעתכם מושך בנושא הזה?

(זה מסתורי, הרפתקני, דרמטי, מסוכן ולכן גם מותח, יצירתי - גורם לילדים לחשוב ביצירתיות ולשתף פעולה אחד עם השני)

האם לדעתכם זה בסדר לרגל ולעקוב אחרי מישהו, לחדור לו לפרטיות, לגלות סודות שלו? מדוע?

הכל בגלל מסמר קטן

בהצגה, ירדן מביאה לכיתה את השיר "בגלל מסמר" (מילים ולחן: נעמי שמר), המתאר השתלשלות הממחישה את "אפקט הפרפר". כדאי לקרוא יחד את השיר להמחשה:

הובס הקרב נפלה העיר,
כסוס קרבות דוהר
וכל השיר, וכל השיר -
חדל בגלל מסמר.

הכול בגלל מסמר קטן
הכול בגלל מסמר.

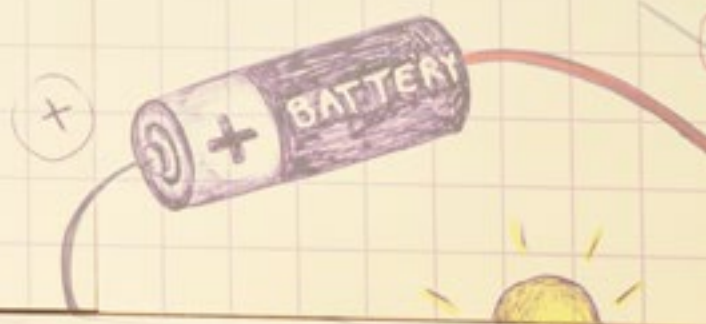
צלע על רגל ימנית,
אז סוס קרבות דוהר
וחץ מהיר ופחזני,
ביתר אותו ביתר.

נפול נפל אז הרוכב,
מסוס קרבות דוהר
והאויב, והאויב
קדימה הסתער.

מפרסתו הימנית,
של סוס קרבות דוהר
בבוקר צח וזיווני,
נפל פתאום מסמר.

הכול בגלל מסמר קטן
הכול בגלל מסמר.

אז פרסתו הימנית
של סוס קרבות דוהר
נפלה גם היא,
נפלה גם היא
כנפול אותו מסמר.

לאחר הצפייה בהצגה

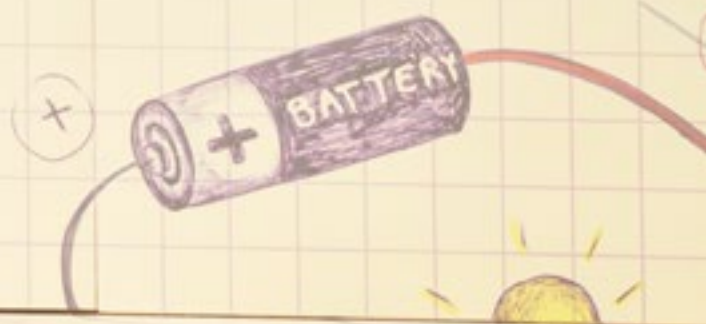
אמצעים אמונותיים

במה מסתובבת

הרעיון של ההצגה, שמעשה אחד טוב יכול לשנות את העולם, בא לידי ביטוי גם בעיצוב הבמה. הבמה מעוצבת כבמה מסתובבת כך שהגיבור נמצא במרכז וכל ההתרחשויות מסתובבות סביבו. כך ניתן להמחיש את המעגליות של הרעיון, שכל מה ש"תזרע" עשוי בסופו של דבר לחזור אליך ולהעצים אותך.

הקרנות וידאו

הקרנות הוידאו במהלך ההצגה - תפקידן "להביא" את העולם שבחוץ אל הבמה, ולהראות מה עלה בגורלה של השרשרת, שהחלה על הבמה והמשיכה מחוצה לה.

סליחה ותיקון

נדב הביע אי אמון מוחלט ברעיון של יהלי לכל אורך הדרך, ובנוסף גם חשד באמינותו של המורה החדש שהגיע. בסוף ההצגה נדב מגלה שטעה, גם בקשר למורה ובעיקר בקשר ליכולת של הרעיון של יהלי להתממש. כשהוא מבין את הטעות שלו ואת גודל הנזק שגרם לחברו, הוא מחפש ואף מוצא דרך להתנצל בכך שהוא גורם לתיקון – הוא מעניק ליהלי חוויה מתקנת, שם את עצמו בצד, ודוחף קדימה את החזון של יהלי לגבי עולם טוב יותר, ואפילו מוכיח שהרעיון עובד.

המשיכו את השרשרת

אתם מוזמנים לעבור חוויה שאולי תגרום לשינוי, ולבטח תעניק לכם הרגשה נעימה: נסו להתחיל שרשרת של מעשים טובים. מה שעליכם לבקש מאותו אדם שלו עזרתם הוא – "המשך את השרשרת".

צוות המחלקה החינוכית של התיאטרון מאחל לכם צפייה מהנה!

תודות: זאבי ביחובסקי, מינימרקט נוטריקה, NEW – מתנות דיזינגוף סנטר

משרדי תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער (ע"ר): רחוב בלפור 30, תל אביב, מיקוד: 6521202, טל': 03-5111444, פקס: 03-5106928
מוזמנים לבקר באתר האינטרנט שלנו: www.porat-theater.co.il ולהיות חברים שלנו בפייסבוק